

Deff

Danmarks Elektroniske
Fag- og Forskningsbibliotek

Bilag til ansøgning om tilskud til Større projektilskud til danske fag-, forsknings- og uddannelsesbiblioteker

---

1. Ansøger

DTU Bibliotek (projektejer)

Medansøgere:

Aalborg Universitetsbibliotek, Nationalbiblioteket, Syddansk Universitetsbibliotek, CBS Bibliotek, Roskilde Universitetsbibliotek.

UCC Biblioteket deltager på vegne af professionshøjskolerne som observatør i projektet.

---

2. Projekttitle

Permanent adgang og adgang ved opsigelser – national arkivering baseret på Private LOCKSS Network (PLN)

---

3. Hvilket indsatsområde hører projektet under?

1. Adgang til digital videnskabelig viden
  2. Konsolidering
-

4. Overordnet beskrivelse af projektet med de vigtigste elementer og tilknytning til det valgte indsatsområde

DEFF projektet "De næste skridt mod permanent adgang til e-journals i Danmark" anbefalede et opfølgende projekt, som skal udarbejde et beslutningsgrundlag til en bæredygtig national arkiveringsløsning baseret på Private LOCKSS Network (PLN). Derudover blev det anbefalet, at erfaringerne og arbejdet fra det første projekt vedr. e-tidsskrifter udvides til at omfatte e-bøger.

Projektet "Permanent adgang og adgang ved opsigelser – national arkivering baseret på Private LOCKSS Network (PLN)" tager fat, hvor det tidligere DEFF projekt om permanent adgang slap og arbejder med en række konkrete opgaver, som er forudsætninger for etableringen af en kommende national arkiveringsløsning.

De vigtigste elementer i projektet er:

- 1) at udarbejde et beslutningsgrundlag på en national arkiveringsløsning baseret på PLN og herunder;
  - a) specificere udviklingsbehov, arkitektur, budget og tidsplan for udvikling
  - b) beskrive en mulig model for organisering i udviklings- såvel som driftsperiode

- c) estimere driftsbudget og anbefale betalingsmodeller
  - d) komme med anbefalinger og bud på finansieringsmodeller af driften og udviklingen af en national arkiveringsløsning, så en evt. kommende implementering er økonomisk bæredygtig
- 2) indsamle erfaringer fra KeepSafe og LOCKSS teamet, samt sikre koordinering ift. mulig europæisk løsning
  - 3) udvidelse af PLN test set up fra det første projekt til de øvrige projektdeltagere
  - 4) afklare mulige løsninger for set up til vedligeholdelse af forlagenes licensbetingelser ift. permanent adgang
  - 5) afklare mulige løsninger for set up til håndtering af dokumentation af bibliotekernes adgang til de enkelte licenser ift. permanent adgang
  - 6) kortlægge rettigheder ift. permanent adgang på e-bogsområdet og intensivere indsatsen i forhandlingerne
  - 7) analysere Portico og LOCKSS's dækning ift. e-bøger

Fra september 2016 til 1. marts 2017 kører Edina projektet KeepSafe, som skal undersøge mulighederne for at etablere et samarbejde mellem europæiske lande omkring etableringen af henholdsvis en bæredygtig, omkostningsbesparende tværeuropæisk arkiveringsinfrastruktur baseret på LOCKSS teknologien samt samarbejde og videndeling inden for en række tilknyttede områder. Resultatet af KeepSafe projektet kan have indflydelse på elementerne i dette projekt og ved projektets opstart foretages de evt. nødvendige justeringer af projektets opgaver, og der koordineres med DEFF-sekretariatet.

Projektets tilknytning til det valgte indsatsområde 1. Adgang til digital videnskabelig viden:

Projektet handler netop om at skabe "*kosteffektiv, bæredygtigt adgang til videnskabelig viden*"¹ – også på den lange bane, når aftaler opsiges, servere går ned, eller forlag lukker, dvs. ikke kun post cancellation access men også perpetual access. Vigtigheden af post cancellation access og perpetual access stiger fortsat og i takt med, at bibliotekerne grundet besparelser opsiger flere og flere aftaler. På den måde er projektet med til at sikre tilgængeligheden til videnressourcer indkøbt af DFFU biblioteker for hundredvis af millioner.

Derudover er projektet også knyttet til indsatsområde 4. Konsolidering:

Projektet arbejder henimod en national løsning og øger dermed mulighederne for at opnå en bedre og bæredygtig løsning for brugerne og bibliotekerne og ikke mindst for at opnå det lavest mulige udgiftsniveau og den mest optimale arbejdsdeling mellem bibliotekerne.

---

5. Formulering af konkrete projektmål

Projektmål 1: Projektet udarbejder et beslutningsgrundlag for etablering af en eventuel kommende national arkiveringsløsning baseret på PLN. Beslutningsgrundlaget specificerer udviklingsbehov, kommende national arkitektur, budget og tidsplan for udvikling, bud på organisering af en fremtidig

---

¹ Åbenhed, adgang og deling –Strategi 2016-2019/ Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek, s. 18

national arkiveringsløsning i udviklings- såvel som driftsfasen, driftsbudget samt bud på finansieringsmodeller.

Målopfyldelse: Projekt mål 1 resulterer i et skriftligt beslutningsgrundlag, som kan anvendes af bibliotekschefer såvel som DEFF styregruppen ift. afklaring af, om man ønsker at gå i gang med implementeringen af en national arkiveringsløsning baseret på PLOCKSS og/eller indgå i et europæisk samarbejde.

Projekt mål 2: Projektets forslag til en national arkiveringsløsning skal gøre det muligt for biblioteker at vælge en hostet løsning, såfremt de ikke selv ønsker eller ikke selv har kompetencerne til at etablere og drifte egen LOCKSS Box.

Målopfyldelse: Projektets beslutningsgrundlag skal tage højde for, at nogle biblioteker uafhængigt af størrelse, kan ønske en hostet løsning fremfor at have en lokal LOCKSS Box installeret.

Projekt mål 3: Projekt indgår i de europæiske tiltag, der vedtages i EDINA projektet KeepSafe med henblik på at sikre dansk indflydelse på og inddragelse i eventuelle europæiske samarbejder vedr. LOCKSS.

Målopfyldelse: Projekt mål 3 afrapporteres i det skriftlige beslutningsgrundlag og der afrapporteres specifikt på muligheder og begrænsninger i en mulig europæisk løsning.

Projekt mål 4: Projektet udvider PLN test set op fra det tidligere DEFF projekt til resten af projektdeltagerne med henblik på, at flere får erfaringer med administrationen i praksis. Testen baseres på samme data som forprojektet.

Målopfyldelse: Projektdeltagerne kan vurdere omfanget af administration forbundet med en PLN løsning og udarbejder en skriftlig afrapportering.

Projekt mål 5: Projektet skitserer en mulig løsning til vedligeholdelse af oplysninger vedr. hvilke biblioteker, der har licens til hvilke tidsskrifter ift. permanent adgang og adgang ved opsigelse og herunder afklares det, om der kan laves en europæisk løsning.

Målopfyldelse: Projektet har skitseret og estimeret en løsning til håndtering af oplysninger vedr. rettigheder i licenser ift. permanent adgang.

Projekt mål 6: Projektet skitserer en mulig løsning til vedligeholdelse af et rettighedsregister (dvs. hvad forlagene tillader) og herunder, om det er muligt at koble sig på en europæisk løsning.

Målopfyldelse: Projektet har skitseret og estimeret en løsning til håndtering af rettigheder i licensaftalerne.

Projekt mål 7: Projektet skaber et overblik over, hvilke rettigheder universiteternes lokale licenser og DEFF licenser til e-bøger giver i forhold til permanent adgang.

Målopfyldelse: Hvert universitet har gennemgået de lokale e-bogs licenser og tjekket deres indhold ift. permanent adgang samt registreret dette i et regneark.

Projekt mål 8: Projektet mål 8 er at få etableret et overblik over Portico og LOCKSS dækning af DEFFs og universitetsbibliotekernes lokalt forhandlede e-bogs licenser

Målopfyldelse: Det foreligger et regneark, som redegør for Portico og LOCKSS dækning af DEFFs og universiteternes lokalt forhandlede e-bogslicenser.

---

6. Redegørelse for, hvorledes målopfølgningen dokumenteres

Projektmålene dokumenteres i et skriftligt beslutningsoplæg vedr. etablering af en national og/eller europæisk arkiveringsløsning baseret på et Private LOCKSS Netværk (PLN). Derudover afrapporteres projekt mål 7 i et regneark, som forventes at være magen til regnearket over rettigheder ift. e-tidsskrifter, som blev produceret i det foregående projekt vedr. permanent adgang. Projekt mål 8 afrapporteres ligeledes i et regneark og via en samlet tabel, som opsummerer resultaterne af analysen.

---

7. Beskrivelse af hvordan projektet løser en problemstilling, der berører større dele af fag-, forsknings- og uddannelsessektoren? Hvordan har projektet haft en effekt på/for sektoren som helhed efter afslutning?

Behovet for en arkiveringsløsning til elektroniske videnressourcer har været på dagsordenen siden etableringen af DEF i 1997: *En aktuel problemstilling er sikring af adgang til digitale tidsskrifter, også mere end tre år tilbage. Bibliotekerne kan her spille en rolle i samspil med forlag om fremtidssikring af materiale. Problemstillingen er speciel for udenlandske tidsskrifter. Der er behov for en national/fælles løsningsmodel for digitale arkiver eller depoter på grund af ressourceknaphed og licensaftale².* Der er siden lavet flere udredninger og en international ekspertvurdering som DEFF projektet "De næste skridt mod permanent adgang til e-journals i Danmark" i 2015 var baseret på. Ifølge konklusionerne i dette projekt findes der nu en brugbar international løsning, nemlig PLOCKSS, som alle universitetsbibliotekerne mener er så interessant, at der bør udarbejdes en nærmere analyse af økonomi, arkitektur, organisering, europæiske samarbejds muligheder m.m., dvs. et beslutningsgrundlag, som kan anvendes til endelig stillingtagen til etablering af en national arkiveringsløsning i Danmark. Efter projektets afslutning vil sektoren og DEFF have et solidt grundlag at drøfte og vurdere investeringen i en national arkiveringsløsning ud fra og herunder, om der er mulighed for at indgå i europæisk samarbejde.

---

8. Beskrivelse af aftale med samarbejdspartnere og andre aktører

Projektet har deltagere fra alle universitetsbiblioteker samt repræsentation fra professionshøjskoler. Derudover samarbejdes der med Edina, KeepSafe, LOCKSS teamet og DEFF sekretariatet.

---

9. Redegørelse for kompetencer til at gennemføre projektet

Teknisk indsigt i og erfaring med LOCKSS box
Viden om licenser og licenshistorik
Økonomisk indsigt og erfaring med fordelingsmodeller

---

² Forskningsbibliotekernes IT-udvikling – Hovedrapport Danmarks elektroniske forskningsbibliotek. 20. februar 1997. UNI-C. s. 68

Efterbehandling af data
Forhandlingsteknik
Projektledelse

---

10. Har andre nationalt eller internationalt arbejdet med samme emne og i givet fald, hvad er sammenhængen med nærværende projekt?

DTU Bibliotek har med tilskud fra DEFF deltaget i et møde arrangeret af EDINA i Edinburgh d. 25.-26. juli 2016 om European preservation and post-cancellation access initiative. På første dagen blev der afrapporteret på JISC projekt SafeNet, som har arbejdet med etableringen af en national PLN løsning i UK. Grundet ændringer hos JISC får projektet ikke midler til videre etablering og der ses nu på muligheden for at etablere et europæisk samarbejde i et 6 måneders projekt kaldet KeepSafe. Der var deltagere fra 8 europæiske lande³, hvor f.eks. Tyskland er i gang med et koncept projekt "Nationales hosting elektronischer ressourcen", mens andre ikke er kommet så langt endnu. Ved slutningen af KeepSafe er det hensigten, at alle 8 lande skal kunne tilkendegive, om de ønsker at fortsætte samarbejdet. Der er blevet drøftet 3 modeller for samarbejde på mødet i Edinburgh:

- Videndeling (forhandlingsstatus, licenstekst og systemdesign)
- Multinationalt samarbejde (mange PLN, egne forhandlinger og ingen deling af indhold)
- Pan-european (delt infrastruktur og hosting, samlet forhandling og arbejdsprocesser)

KeepSafe projektet skal blandt andet afklare, hvilken model man ønsker at gå efter i et evt. europæisk samarbejde.

Der er således mange i Europa, der arbejder med samme emne, og der er allerede etableret kontakt til 8 lande og således gode muligheder for at netværke- og videndele men også for at lave fælles løsninger. DTU Bibliotek deltager på vegne af universitetsbibliotekerne i KeepSafe projektet og videndeler løbende resultaterne med universitetsbibliotekerne såvel som med DEFF.

---

11. Hvilken målgruppe vil få gavn af projektet, og er der evt. en sekundær målgruppe?

Alle DFFU biblioteker får gavn af projektet, da der arbejdes med planlægningen af en national arkiveringsløsning.

---

12. Beskrivelse af kommunikationsplan: Hvordan skal resultaterne af projektet formidles og til hvem?

Kommunikationen i projektet rettes mod 3 primære målgrupper; 1) Projektdeltagerne, 2) DEFF sekretariatet og 3) Edina, KeepSafe og LOCKSS teamet. Kommunikation og dialog internt i projektet foregår via mails, Sharepoint, statusmails og fysiske møder. I og med alle universiteter er involveret i projektet vil en meget stor del af den løbende kommunikation til universitetsbibliotekerne klares via den interne kommunikation i projektet. DEFF sekretariatet er en anden primær målgruppe,

---

³ Deltagerne på mødet i Edinburgh var fra: UK, Tyskland, Italien, Slovakiet, Schweiz, Belgien, Litauen og Danmark

og sekretariatet involveres løbende i projektet, og der forventes afholdt statusmøder med sekretariatet efter aftale og behov. Edina, KeepSafe og LOCKSS repræsenterer potentielle europæiske samarbejdspartnere. Der er planlagt et besøg hos Edina, og den løbende kommunikation sker via KeepSafe projektet, fysiske møder og videosessions. Ved projektets afslutning sendes beslutningsgrundlaget til DEFF Styregruppen, Forskningsbibliotekernes Chefkollegium og Professionshøjskolernes Bibliotekslederforum.

13. Har projektet en blivende effekt? Hvordan sikres projektets leverancer i en driftsfasen?

Projektet har bred opbakning og deltagelse-, og er en forudsætning for at komme videre mod etablering af en national arkiveringsløsning til digitale videnressourcer i Danmark. Værdien og effekten af projektet er varig, idet DEFF og DFFU bibliotekerne aktivt enten har tilkendegivet at etablere en national arkiveringsløsning eller opgivet tanken. Uden projektet vil hvert bibliotek være tvunget til at tænke i egne løsninger, og effekten vil være flere forskellige, ukoordinerede og dyre arkiveringsløsninger, hvilket ingen af bibliotekerne er interesserede i.

14. Tidsplan

Tallet i kolonnen "Opgave" henviser til aktiviteter i listen over projektets vigtigste elementer på side 1.

	Opgave	2017				2018
		1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	1. kvartal
Planlægning og koordinering ift. KeepSafe resultater						
Indsamling af international erfaring og besøg hos Edina	2					
Arkitektur, udviklingsbehov og organisering	1a, 1b					
Økonomi og tidsplan	1c, 1b					
Udvidelse af PLOCKSS test set up	3					
Løsning til vedligehold af oplysninger om rettigheder	4					
Løsning til vedligehold af adgang	5					
Kortlægning af rettigheder ift. e-bøger +forhandling	6					
Analyse Portico og LOCKSS ift. e-bøger	7					
Udarbejdelse af samlet beslutningsgrundlag	1					